

Изх. № 04-00-3#3/21.02.2025 г.

ДО

Г-Н ТОМИСЛАВ ДОНЧЕВ,

**ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
МИНИСТЪР НА ИНОВАЦИИТЕ И РАСТЕЖА И
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА НАЦИОНАЛНИЯ СЪВЕТ
ЗА ТРИСТРАННО СЪТРУДНИЧЕСТВО**

ОТНОСНО: Проект на Закон за държавния бюджет на Република България за 2025 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ДОНЧЕВ,

БСК изразява следното становище по проекта на Закон за държавния бюджет на Република България за 2025 г. (ЗДБРБ) и актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2025–2028 г.:

Общ коментар по проекта за ЗДБРБ за 2025 г.:

- БСК последователно в годините изразява принципна позиция, че чрез бюджетната политика следва да се провеждат реформи, които да подпомогнат членството на Република България в ОИСР, **Еврозоната** и шенгенското пространство. В тази връзка **БСК подкрепя стремежа към фискална консолидация**, изразен в проекта на ЗДБРБ и актуализираната средносрочна бюджетна прогноза, в т.ч. поддържане на разходите по КФП (без разходите, извършвани от сметки за средства от ЕС и по други международни програми и договори, приравнени към тях, вкл. свързаното с тях национално съфинансиране) в рамките на до 40%, съгласно изискванията на Закона за публичните финанси и ограничаване на бюджетното салдо на начислена основа до 3% дефицит в рамките на разглеждания период.
- **Подкрепяме запазването на данъчно-осигурителния модел** и размерите на преките и косвените данъци за бизнеса и гражданите, гарантиращи по-голяма предвидимост на бизнес средата.
- **Адмираме запазване на възприетия подход за по-голяма прозрачност на разходната част**, чрез посочване на конкретни инвестиционни проекти, което е стъпка към преминаване към програмен формат на бюджетиране.
- В същото време, предвиденото съществено увеличение на постъпленията от косвени данъци за 2025 г. в размер на 27,3% (спрямо предварителния отчет за 2024 г.), дължащо се основно на ръст на приходите от ДДС с 33.6%, е възможно да постави под риск изпълнението на приходната част на бюджета, доколкото делът на данъците върху потреблението обичайно надхвърля 1/3 от общите годишни приходи по КФП.
- **Общите разходи**, предвидени в представения проект на бюджета са в размер на 94,7 млрд. лева (40% от прогнозния БВП) и превишават с над 18 млрд. лева разходите за 2024 г., при очакван спад на инфлацията на 2,4% през 2025 г. Предложените разходни политики не кореспондират с устойчиви дългосрочни приходни мерки. В тази връзка следва да се търсят подходи за отлагане на резките повишения на доходите.
- **Изразяваме загриженост за предвижданото скоростно нарастване на дълга** с 39 млрд. лева за разглеждания четиригодишен период - от 48.8 млрд. лева за 2024 г. до 87.8 млрд. лв. в края на 2028 г., с което дългът на сектор „Държавно управление“ през 2028 г. ще достигне 35,6% от БВП (ръст от 11.4 пр.п), без ясни индикации, че тези средства ще бъдат насочени към публични инвестиции с дългосрочен ефект, вместо към финансиране на текущи разходи.

Коментар по приходните мерки в ЗДБРБ за 2025 г.:

- Предложените приходни мерки, свързани с възстановяване на ставката по ЗДДС за брашно и хляб, и за доставките на ресторантьорските и кетъринг услуги, повишаването на акцизните ставки на тютюна и тютюневите изделия, както и въвеждането на годишна вноска за 2025 г. в допълнение към концесионното плащане за добива на подземни богатства създават проинфлационни предпоставки, които могат да доведат до ценови натиск. В допълнение, част от дискреционните мерки имат еднократен ефект, който поставя под риск устойчивото финансиране на бюджетните разходи, които имат постоянен характер и водят до поемане на нов дълг, както е видно от представените прогнозни разчети.
- **БСК подкрепя** предложената мярка за **изсветляване на сивата икономика в областта на горивата**, насочена към ограничаване на възможността неполучени на бензиностанциите фискални бонове да се използват за предоставяне на други субекти с цел издаване на фактури, по които да се приспада неправомерно данъчен кредит по ЗДДС.
- **БСК подкрепя** въвеждането в ЗДДС на облекчени **специални режими за малки предприятия**.
- **Подкрепяме ревизираните разпоредби относно предварителна регистрация по ЗДДС при извършване на облагаеми доставки, свързани със земя и сгради.** Прецизираните текстове ясно посочват, че физически лица, които не са еднолични търговци, са извън приложното поле и не подлежат на регистрация. С цел внасяне на допълнителна яснота, предлагаме допълнително да се поясни, че разпоредбите не се прилагат от физически лица, които не са **регистрирани** като еднолични търговци.
- **БСК възразява срещу предвиденото повишаване на осигурителните вноски за фонд „Пенсии“ с 1 пр.п. от 1.01.2027 г. и с 2 пр.п. от 1.01.2028 г., без сектор отбрана.** Подчертаваме необходимостта от комплексни промени и усъвършенстване на законодателството в областта на социалното осигуряване. Важно е да се съобрази взаимодействието с втория и третия стълб на пенсионната система и необходимостта от дългосрочна стратегия за нейното развитие, достъпа на осигурените лица, осигуряване на връзката „принос-права“, справедливост и недискриминация между отделните кохорти настоящи и бъдещи пенсионери.
- **БСК последователно е изразявала позиция в подкрепа на увеличаване на прага за регистрация по ЗДДС.** Това е важна мярка, насочена към намаляване на административната и финансова тежест за микро- и малките предприятия. В представения проект не е посочен финансовият ефект за бюджета. **БСК не подкрепя предложението за намаляване на прага за регистрация по ЗДДС от 166 хил. лв. на 100 хил. лева, считано от 01.04.2025 г.**
- **БСК не подкрепя планираното увеличение на максималния осигурителен доход от 3750 лв. на 4130 лв.,** доколкото бюджетният ефект е незначителен (225,8 млн. лв. за 2025 г., при прогнозен дефицит от 11 713,0 млн. лв. само за фонд „Пенсии“). Темпът на нарастване на максималния осигурителен доход трябва да се разглежда комплексно и с оглед дългосрочното развитие на пенсионната система. Необходимо е да се отчита неговата взаимовръзка със средния осигурителен доход, минималната работна заплата, размерите на минималната, средната и максималната пенсия. Напомняме, че на база на размера на осигурителния доход се правят вноски не само за първия и втория стълб на пенсионно-осигурителната система, но и за здравно осигуряване. Срещу месечна вноска за здраве от 330,40 лв. (8% от 4130 лв.) следва да бъдат представени гаранции, че с тези средства НЗОК ще обезпечи по-достъпна и качествена публична услуга по опазване на общественото здраве.
- Обръщаме внимание, **че въвеждането на стандартен одитен файл за данъчни цели (SAF-T) като инструмент за подобряване на контрола и доброволното спазване на данъчното законодателство представлява значителна административна тежест за бизнеса.** Съдържанието на изискваната информация ще ангажира голям организационен и финансов ресурс в българските предприятия и обслужващите ги счетоводни къщи. В допълнение, следва да бъдат предоставени адекватни **гаранции за сигурността на информацията**, доколкото тя включва данни за движения и салда по счетоводни сметки, данни за плащанията, вкл. за начина на плащане, дълготрайни активи, материални запаси

и др. При поетапното въвеждане на инструмента **следва да се предвиди и отпадане на съществуващите административни задължения** (напр., подаване на дневници по ЗДДС).

- **Изразяваме сериозни опасения доколко предлаганите изменения в Закона за акцизите и данъчните складове, относно вменяване на допълнителни задължения за предприятията извършващи транспортна, спедиторска и логистична дейност, реално ще доведат до подобряване на контролната дейност и повишаване събираемостта на приходите.** Остават неясни критериите, по които задължените лица следва да идентифицират рискови податели (изпращачи) и/или получатели, рискови пратки/товари, както и способите, чрез които ще се събира информация за извършени плащания, от които може да се предположи дали в стойността на изпращаните или получавани стоки е включен акциз. Не са посочени средствата и способите, които следва да се използват, за да се установи, че приетите пратки или товари съдържат забранени акцизни стоки. Голяма част от българските спедиторски и транспортни компании нямат собствени складове, подходяща техника и служители за извършване на товаро-разтоварни дейности, което на практика ще ги постави във фактическа невъзможност да извършват вменените им с настоящите промени задължения. Изискването за осигуряване на помещения с постоянно видеонаблюдение ще доведе до допълнителни финансови разходи за икономическите оператори, а често и до невъзможност за осигуряването на такова. Изключително спорна остава разпоредбата за разпореждане с чужда собственост, в т.ч. отваряне на пратки без знанието и съгласието на техните собственици.
- **БСК възразява срещу предложението за въвеждане на годишна вноска за концесионерите** по предоставени концесии за добив на подземни богатства, в допълнение към дължимите плащания по сключените концесионни договори. Въвеждането на допълнителни парични задължения ще блокира инвестициите и няма да допринесе за оптималната експлоатация на суровината по екологосъобразен начин, ще наруши принципите на справедливо данъчно облагане, равнопоставеност, недопускане на дискриминационно третиране и свободна конкуренцията. Мярката ще има непосредствен негативен икономически ефект.

Коментар по разходните политики в ЗДБРБ за 2025 г.:

- Представеният законопроект запазва рязкото **увеличение на заплатите в сектор "Отбрана и сигурност" в размер на 2,149 млрд. лева.** С оглед необходимостта от фискална консолидация, предложеното увеличение не кореспондира с предвидените постоянни приходи. **БСК не подкрепя предложението в този вид.** Апелираме за плавен ръст, съобразен с възможностите на икономиката. Видно от представените прогнозни разчети за периода 2026-2028 г., предвидените средства за увеличение на възнагражденията са значително по-малки, в размер до 390 млн. лева.
- **Подкрепяме преразгледания размер на увеличение на разходите за персонал в администрацията от 10% на 5%.** В същото време възразяваме срещу увеличението на тези разходи за всички администрации без поставяне на каквито и да било критерии. Необходимостта от административна реформа не е самоцел, предвид ограничените възможности на бюджета и обективните потребности на наетите. Допълнителното финансиране за по-високи възнаграждения в общественния сектор следва да е обвързано с реформи и постигнато по-високо качество на публичните услуги. **Необходимо е да се обърне сериозно внимание на административните структури, работещи пряко с бизнеса и осъществяващи регулаторна и контролна дейност,** така че да може да се предоставя компетентна и качествена административна услуга в законоустановените срокове. Предвидените средства за увеличение на възнагражденията следва да бъдат целево разпределени на базата на анализ. Прилагането на европейското законодателство води до нови функционални отговорности за държавната администрация, за които тя не е подготвена, като ефектът от това се пренася върху икономиката. Така например, със Закона за ограничаване на изменението на климата на Изпълнителната агенция „Околна среда“ (ИАОС) са предвидени функциите на компетентен орган по **Механизма за корекция на въглеродните емисии по границите (МКВЕГ)** и администриране на регистъра на МКВЕГ. Понастоящем ИАОС не разполага с необходимия административен капацитет и финансов ресурс за изпълнение на всички възложени ѝ задължения, което може да доведе

до **блокиране на вноса от трети страни на цимент, електроенергия, торове, желязо и стомана, алуминий, химични продукти** на територията на България и би създадо сериозни проблеми както на вносителите, така и на потребителите.

- Обвързването на възнагражденията в сферата на образованието със средната работна заплата, както и автоматичното административно нарастване на минималната работна заплата, води до устойчив ръст на разходите в системата, без той да е обвързан с изисквания за промяна в качеството на образованието. Същевременно, повече от тревожни са резултатите на българските ученици по четене, математика и наука. **Необходима и вече закъсняла е структурна реформа в образованието на всички равнища, насочена към повишаване на качеството на образованието.** Трябва да се стимулира връзката между финансирането на образованието с обективна международна оценка на качеството.

Предвид необходимостта от приемане на редовен бюджет, отговарящ на критериите за членство на България в Еврозоната, **БСК подкрепя с резерви** представения проект на Закон за държавния бюджет на Република България за 2025 г., като очакваме изложените по-горе съображения да бъдат обсъдени и взети под внимание при обсъжданията в МС и НС.

С УВАЖЕНИЕ,

ДОБРИ МИТРЕВ

Председател на УС на БСК

